

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 4.4.2022 (VN/23654/2021)

HAK; Häätäkeskuslaitoksen lausunto luonnokseksi HE:ksi arkistolain muuttamiseksi

Luonnos hallituksen esitykseksi

Hätäkeskuslaitoksen toiminnan kannalta keskeistä luonnoksessa on ehdotus päivittää arkistolakia siten, että muutokset koskevat arkistotoimeja ja sen järjestämistä, asiakirjojen laatimista, säilyttämistä ja käyttöä sekä yksityisiä ja muita arkistoitavia koskeva sääntely osana julkisen hallinnon tiedonhallintaa ja tietosuojalainsäädäntöä. Samalla käsitteet yhdenmukaistetaan ko. säädösten mukaisiksi sekä tarkennetaan arkistotoimen tehtävien hoitamista.

Kansallisarkistoa koskevan lain muuttamista koskevassa esityksessä esitetään Kansallisarkiston tehtävien laajentamista arkistolain säädösten noudattamisen valvonnalla.

Hätäkeskuslaitoksen lausunto

Ns. tiedonhallintalain sekä uudistuneen tietosuojasääntelyn huomioiminen arkistotoimen sääntelyssä on välttämätöntä. Arkistotoimi on osa tiedon elinkaarta ja siten myös osa tiedonhallintaa. Nykyinen arkistointia sääntelevä lainsäädäntö on osin vanhaa, joten se vaatii tiedonhallinnan ja tietosuojan sääntelyn näkökulmasta päivittämistä.

Tiedonhallintalain ja tietosuojasäännösten keskeisten osien sisällyttäminen arkistolakiin tuo selkeyttä ja varmuutta niiden soveltamisesta arkistotoimeen. Viittaukset näiden lakien tiettyihin pykäliin tulisi kuitenkin sisällyttää arkistolakiin. Tällä viitataan esimerkiksi luonnoksen 7 §:ään, joka sisällöltään on vailla tarkempaa määrittelyä. Sisältö kehittyisi tarkemmaksi lakiviittauksia käyttäen.

Arkistolain ja Kansallisarkiston suhdetta julkisuuslakiin tulisi laissa tarkemmin säätää. Kansallisarkisto on oikeudellisesti viranomainen, mutta lain 17 ja 17a §:ien mukaan sen hallussa olevien asiakirjojen julkisuudesta voidaan sopia, jos asiakirjan luovuttaa Kansallisarkistolle yksityinen taho. Lisäksi luonnoksen 21b §:ssä esitetään, että tietojen luovuttamiselle on kahden kuukauden määräaika, mikä poikkeaa julkisuuslaista. Sinänsä molemmat säännökset ovat ymmärrettäviä, mutta mikäli julkisuuslakia ei joltain osin sovelleta, tulisi

se tarkkarajaisesti määritellä arkistolaissa esimerkiksi viittaamalla julkisuuslain 3 ja 5 §:iin.

Kansallisarkistolle esitetään kahta tehtävää. Ensimmäinen sen tehtävänä olisi toimia arkistoinnin sekä arkistotoimen asiantuntijaviranomaisena. Tämän lisäksi viraston tehtävänä olisi arvioida arkistolain mukaisten säännösten asianmukaista toteutumista sekä kiinnittää viranomaisen huomiota arkistointiin liittyvien arkistolain mukaisten menettelyjen toteuttamiseen ja vaatimusten täyttämiseen. Tämän tehtävän katsotaan olevan tarpeen asiakirjallisen kulttuuriperinnön turvaamisen takaamiseksi.

Kansallisarkiston toimiminen toimialansa asiantuntijaviranomaisena on luonnollinen ratkaisu, joka tukee myös arkistotoimijoiden onnistumista. Valvontatehtävän osalta tulisi tarkkaan rajata tehtävän laajuus, sillä arkistolaki monilta osin sisältää tiedonhallintalain mukaisia vaatimuksia arkistotoimelle. Tältä osin viitataan erityisesti arkistolakiluonnoksen 10 §:ään. Tällöin saattaa syntyä päällekkäistä toimintaa tiedonhallintalautakunnan toteuttaman valvonnan kanssa. Valvonnan rajoittaminen kulttuuriperinnön turvaamiseen toki selkeästi pienentää tätä riskiä. Täysin uusi tehtävä valvonta ei kuitenkaan ole, sillä nykyisinkin asiakirjojen arkistoinnista tulee hakea Arkistolaitoksen päätös. Siten muutos ei välttämättä käytännössä ole suuri.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja

Taito Vainio

Johtaja, hallinto-osasto

Teemu Lehti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 04.05.2022 klo 10:43. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Hallinto-osasto

Lausunto

4.5.2022

HAK-227258 3 (3)

00.02.04

HAK-2022-379